

Sygn. akt XV Ca 633/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Joanna Andrzejak-Kruk (spr.)

Sędzia: SO Michał Wysocki

Sędzia: SR del. Agnieszka Wodzyńska-Radomska

Protokolant: st. sekr.sąd. Ewelina Plank - Fabiś

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 września 2014 roku w Poznaniu

sprawy z powództwa (...) Kasy (...)we W.

przeciwko K. P. (z domu K.)

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 17 grudnia 2013 r.

sygn. akt IX C 947/12

1. oddała apelację;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 300 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

/-/ M. Wysocki /-/ J. Andrzejak-Kruk /-/ A. Wodzyńska-Radomska

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 28.12.2001r. w postępowaniu upominawczym powód (...) Kasa (...) we W. wniósł o zasądzenie na jego rzecz solidarnie od pozwanych S. M. i K. K. (2) kwoty 4.892,14zł z odsetkami umownymi w wysokości 55% w stosunku rocznym od dnia 16.08.2001r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód podniósł, że zawarł z pozwanym umowę pożyczki, której zabezpieczeniem było poręczenie udzielone przez pozwaną. Rata, której termin płatności przypadał na 15.08.201r. nie została spłacona i cała kwota wykorzystanej pożyczki stała się natychmiast wymagalna.

W dniu 7.01.2002r. Sąd Rejonowy w P. wydał przeciwko pozwanym nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniając żądanie pozwu.

Sprzeciw od nakazu złożyła skutecznie (w dniu 26.03.2012r.) pozwana K. P. (wcześniej K.), zaskarżając go w całości oraz wnosząc o oddalenie powództwa i zwrot kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwana zarzuciła, iż

podpis pod umową pożyczki nie pochodzi od niej, a ponadto – z ostrożności – zakwestionowała żądanie odsetek, które przekraczają odsetki maksymalne. W toku procesu pozwana podniosła także zarzut braku legitymacji czynnej powoda, który zbył wierzytelność.

Wyrokiem z dnia 17.12.2013r., sygn. akt IX C 947/12 Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 4.892,14zł z odsetkami umownymi w wysokości 55% rocznie od dnia 16.08.2001r. do dnia zapłaty – i to solidarnie ze S. M., od którego powyższe należności zostały zasądzone prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 7.01.2002r.

Jako podstawę powyższego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy powołał następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

W dniu 20.06.2001r. (...) Kasa (...) z siedzibą w W. zawarła z pozwanym S. M. umowę pożyczki nr (...). Pożyczki udzielono na okres od 20.06.2001r. do 15.06.2004r. oraz ustalono, iż spłata nastąpi w 36 równych ratach miesięcznych w wysokości 196,88zł każda. W § 3 umowy postanowiono, że odsetki karne będą wynosiły 55% od kwoty (raty) pożyczki aktualnie wymaganej. Ustalono, iż od udzielonej pożyczki (...) przysługuje prowizja w wysokości 8% kwoty pożyczki, tj. kwota 400,-zł - prowizja miała zostać potrącona przy wypłacie pożyczki. Spłata pożyczki miała nastąpić zgodnie z planem spłaty pożyczki stanowiącym załącznik nr 1 do umowy (§ 6 umowy). Jako prawne zabezpieczenie pożyczki strony ustanowiły poręczenie pozwanej K. K. (2) (obecnie (...)) (§ 7 umowy). Umowę pożyczki podpisali zarówno pożyczkobiorca - pozwany S. M. jak i poręczyciel - pozwana K. K. (2). Umowę pożyczki zawarto w oparciu o Regulamin udzielania kredytów i pożyczek (...) Kasy (...) im. S. W. we W.. Paragraf 30 Regulaminu przewidywał, iż z zastrzeżeniem § 27 ust. 2 i ust. 3 kredyt nie spłacony w całości lub w części w terminie określonym w umowie, bądź w terminie wyznaczonym przez Kasę w wezwaniu do zapłaty lub wypowiedzeniu umowy staje się natychmiast wymagalny.

W dniu 20.06.2001r. wypłacono pozwanemu S. M. kwotę 4.600,-zł tytułem udzielenia pożyczki (przy wypłacie pożyczki stosownie do § 3 umowy potrącono prowizję w wysokości 400,-zł). Pozwani nie uregulowali całości należności z tytułu umowy. Pomimo wystosowania do pozwanych wezwań do zapłaty, rata, której termin płatności przypadła na dzień 15.08.2001r. nie została zapłacona. Wobec niedokonania spłaty raty cała kwota wykorzystanej pożyczki stała się natychmiast wymagalna.

Umową powierniczego przelewu wierzytelności z dnia 26.06.2003r. (...) dokonał powierniczego przelewu wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki wraz z wszelkimi zabezpieczeniami na (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S.. W § 2 umowy strony ustaliły, iż wartość wspomnianej wierzytelności na dzień 26.06.2003r. wynosi 11.468,92zł. Postanowieniem z dnia 28.09.2009r., sygn. akt II.Co.(...) Sąd Rejonowy (...) nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 7.01.2002r. przeciwko dłużnikom solidarnym na rzecz wierzyciela (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., na którą przeszło uprawnienie wierzyciela (...) (...) Kasy (...) z siedzibą we W.. W oparciu o nakaz zapłaty Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w C. K. O. wszczął postępowanie egzekucyjne pod sygnaturą akt Km(...). W toku postępowania egzekucyjnego wyegzekwowano od pozwanej kwotę 1.947,21zł na koszty procesu, na koszty poprzedniej egzekucji kwotę 414,-zł, pozostała kwota w wysokości 169,33zł przekazana została na spłatę zaliczki na wydatki. Wyegzekwowane kwoty zostały przekazane wierzycielowi (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S.. Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone. Umową powrotnego przelewu wierzytelności z dnia 20.09.2012r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. dokonała przelewu wierzytelności wraz z wszelkimi zabezpieczeniami na (...). Umową sprzedaży wierzytelności „S2” z dnia 24.10.2012r. (...) sprzedał przedmiotową wierzytelności (...) sp. z o.o. sp.k. z siedzibą we W..

W 2009r. pozwana zawiadomiła policję o popełnieniu na jej szkodę przestępstwa oszustwa dokonanego przez nieznaną osobę, która podając się za pozwaną na podstawie sfałszowanego zaświadczenia o danych osobowych i zatrudnieniu w czerwcu 2001r. w Oddziale Kasy (...) im. (...) W. przy ulicy (...) w P. otrzymała kredyt na zakupy ratalne, obligacje i papiery wartościowe w kwocie 5.000,-zł oraz w tym samym okresie w Oddziale Kasy W. (...) przy ul. (...) w P. dokonała wyłudzenia na jej dane osobowe kredytu w kwocie 3.000,-zł, powodując powstanie strat w łącznej wysokości 8.000,-zł. Postanowieniem z dnia 16.12.2009r. umorzono dochodzenie wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów, opinii biegłego grafologa J. B. oraz częściowo zeznań pozwanej.

Pozwana kwestionowała autentyczność podpisu w brzmieniu (...) widniejącego pod umową pożyczki nr (...) z dnia 20.06.2001r., natomiast Sąd w oparciu o opinię biegłego sądowego z dziedziny grafologii i technicznych badań dokumentów uznał ten dokument za pełnowartościowy i przydatny dla poczynienia ustaleń w sprawie. Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego w celu ustalenia, czy podpisy nakreślone na umowie pożyczki pochodzą od pozwanej. Biegły przeprowadził badania stosowaną w Polsce metodą graficzno-porównawczą i w opinii z dnia 7.07.2013r. stwierdził, iż podpis o treści (...) usytuowany w pozycji oznaczonej „Poręczyciel I” znajdujący się na dowodowej umowie pożyczki został nakreślony przez pozwaną. Opinię Sąd uznał za w pełni wiarygodną, wskazując iż była logiczna, spójna i przekonująca. Zdaniem Sądu została sporządzona w kompleksowy sposób, zgodnie z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego, a biegły wydając opinię wziął pod uwagę zarówno próbki pobrane od pozwanej na żądanie, jak i tzw. materiał bezwzględny. Mając na względzie, iż pozwana zakwestionowała opinię pisemną Sąd uzupełniająco przesłuchał biegłego na rozprawie. Biegły w całości podtrzymał opinię pisemną. Ustosunkowując się do pisma pełnomocnika pozwanej z dnia 17.07.2013r. podkreślił, iż w jego ocenie pozwana składając podpisy na polecenie celowo zniekształcała zazwyczaj używany podpis, aby zamaskować jego grafizm. Z uwagi na ów fakt biegły wystąpił o nadesłanie bezwzględnych wzorów podpisów pozwanej. Zdaniem biegłego bezwzględny materiał porównawczy w postaci próbek znajdujących się w dokumentacji dotyczącej ubiegania się o dowód osobisty był wystarczający, aby sporządzić opinię na potrzeby niniejszej sprawy. Biegły podkreślił, iż ani w materiale porównawczym, ani w badanym podpisie nie stwierdził takich cech, które mogłyby wskazywać na jakiegokolwiek szczególne zdarzenia zdrowotne u pozwanej związane z uszkodzeniami mózgu, wzroku czy piszącej dłoni. Zdaniem biegłego różnice w grafizmie między podpisami złożonymi przez pozwaną na polecenie a podpisem badanym wskazują jedynie na celowe próby maskowania autentycznego grafizmu. Sąd nie znalazł powodów, aby kwestionować zeznania biegłego, które były spójne, logiczne i konsekwentne oraz korespondowały z treścią wydanej przez niego wcześniej opinii. W kontekście opinii biegłego za jedynie częściowo wiarygodne Sąd uznał zeznania pozwanej. Sąd nie dał mianowicie wiary twierdzeniom pozwanej odnośnie rzekomego podrobienia jej podpisu widniejącego na przedmiotowej umowie pożyczki. Za wiarygodne Sąd potraktował natomiast zeznania pozwanej, iż zna pozwanego S. M.. Pozwana zeznała, iż była kiedyś „około 2001 albo 2002r.” związana z wyżej wymienionym, co dodatkowo uwiarygodnia opinię biegłego J. B..

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał powództwo za zasadne.

Bezspornie powodowa (...) Kasa (...) z siedzibą we W. w dniu 20.06.2001r. zawarła ze S. M. umowę pożyczki. Pozwana zaprzeczyła jakoby występując w roli poręczającego złożyła podpis na tej umowie, natomiast jej stanowisko nie znalazło potwierdzenia w opinii biegłego grafologa. Fakt poręczenia przez pozwaną umowy pożyczki uwiarygodniły również jej zeznania; pozwana przyznała bowiem, iż była przez pewien czas (przypadający w przybliżeniu na okres zawarcia przedmiotowej umowy) związana ze S. M.. Biorąc pod uwagę zasady doświadczenia życiowego wysoce prawdopodobnym jest, iż pozwana poręczyła udzieloną mu przez powoda pożyczkę, co w sposób pewny potwierdziła opinia biegłego. Jako poręczyciel pozwana odpowiada więc solidarnie ze S. M. za zobowiązania wynikające z przedmiotowej umowy.

W toku sprawy pozwana podniosła zarzut braku czynnej legitymacji procesowej po stronie powoda, który najpierw dokonał powierniczego przelewu wierzytelności wraz z wszelkimi zabezpieczeniami na (...) Sp. z o. o. z siedzibą w S., potem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. dokonała powrotnego przelewu wierzytelności wraz z wszelkimi zabezpieczeniami na powoda, zaś w drodze umowy sprzedaży wierzytelności (...) sprzedał ją (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej z siedzibą we W.. W ocenie Sądu I instancji powyższe zdarzenia nie miały wpływu na legitymację procesową powoda z uwagi na treść art. 192 pkt 3 k.p.c., w którym mowa zarówno o skutku materialnoprawnym, jak i procesowym zbycia rzeczy lub prawa w toku procesu.

W konsekwencji Sąd uwzględnił powództwo. O odsetkach orzekł w oparciu o art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 455 k.c. Strony umowy ustaliły na wypadek niewykonania zobowiązania odsetki umowne. Paragraf 3 umowy pożyczki nr (...)

z dnia 20.06.2001r. przewidywał odsetki 55% od kwoty (raty) pożyczki aktualnie wymaganej. Rata pożyczki, której termin płatności przypadał na dzień 15.08.2001r. nie została zapłacona, w związku z czym cała kwota wykorzystanej pożyczki stała się natychmiast wymagalna. Odsetki należało zatem zasądzić od 16.08.2001r.

Powód wygrał proces w całości, jednak Sąd zaniechał orzekania o kosztach procesu. Nakazem zapłaty, który uprawomocnił się jedynie w stosunku do S. M., Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 2.112,90zł tytułem zwrotu kosztów procesu, zaś z informacji przesłanej przez komornika wynika, iż podczas prowadzonego przeciwko pozwanej postępowania egzekucyjnego wyegzekwowano kwotę 1.947,21zł na koszty procesu. Koszty procesu, które byłyby należne powodowi biorąc pod uwagę aktualnie obowiązujące przepisy, przedstawiałyby wartość niższą do kwoty już wyegzekwowanej na rzecz powoda w toku postępowania egzekucyjnego i w związku z powyższym Sąd zaniechał orzekania o kosztach procesu w wyroku. Odpowiedzialność pozwanej za koszty procesu jest solidarna ze S. M., od którego te koszty zostały zasądzone w nakazie zapłaty. Z kolei koszty sporządzenia opinii przez biegłego poniosła pozwana, która proces przegrała, więc nie może domagać się zwrotu kosztów od powoda.

Apelację od powyższego wyroku złożyła pozwana, zaskarżając go w całości oraz zarzucając:

1. obrażę art. 233 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego, prowadzącą do przyjęcia przez Sąd I instancji, że opinia biegłego grafologa posiada przymiot wiarygodności, logiczności i spójności, w sytuacji gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego, a w szczególności pominięte przez Sąd zarzuty strony pozwanej prowadzą do zgola innych wniosków;
2. naruszenie art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 359 § 2¹ i 2² k.c. poprzez przyjęcie za postawę wyrokowania stanu odmiennego od stanu rzeczy w chwili zamknięcia rozprawy, a w konsekwencji zasądzenie od pozwanej odsetek przekraczających określone przepisami prawa odsetki maksymalne,
3. naruszenie art. 481 § 1 i 2 w związku z art. 359 § 2¹ i 2² k.c. poprzez błędną jego interpretację i przyjęcie, iż stopa odsetek nie doznaje żadnych ograniczeń, co w konsekwencji doprowadziło do zasądzenia od pozwanej odsetek przekraczających określone przepisami prawa odsetki maksymalne,
4. naruszenie art. 5 k.c. poprzez naruszenie zasad współżycia społecznego oraz społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa, co w konsekwencji prowadzi do nieuzasadnionego wzbogacenia powoda oraz rażąco nadmiernego obciążenia pozwanej odsetkami.

Z uwagi na powyższe pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa lub poprzez zasądzenie od żądanej kwoty odsetek maksymalnych określonych w art. 359 § 2¹ k.c., a ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Powód w odpowiedzi na apelację domagał się jej oddalenia oraz zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Nie były zasadny zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., zmierzający do zakwestionowania dokonanej przez Sąd I instancji oceny dowodu z opinii biegłego J. B..

Nie ma przede wszystkim racji skarżąca podnosząc, iż Sąd Rejonowy nie ustosunkował się do zastrzeżeń, które zgłosiła przeciwko tej opinii w toku procesu w I instancji. Z uzasadniania zaskarżonego wyroku jasno wynika, iż Sąd Rejonowy miał na uwadze pismo procesowe pozwanej z dnia 17.07.2013r., w którym zastrzeżenia te zostały sformułowane, i w związku z tym przesłuchał biegłego na rozprawie. Sąd Rejonowy przytoczył wyjaśnienia biegłego, który odniósł się do wątpliwości pozwanej, oraz stwierdził, że wyjaśnienia te uznaje za przekonujące (s.9 uzasadnienia).

Zarzuty zgłoszone w apelacji, stanowiące w istocie powtórzenie stanowiska zajmowanego we wspomnianym wyżej piśmie z dnia 17.07.2013r., muszą być w tej sytuacji uznane za stanowiące jedynie polemikę z oceną Sądu I instancji oraz z ustaleniami biegłego. Jeżeli opinia pisemna oraz jej ustne uzupełnienie nie były, w przekonaniu pozwanej, wystarczająco szczegółowe oraz oparte na właściwym materiale porównawczym, to rzeczą pozwanej było doprowadzenie do ewentualnego uzupełniania opinii czy nawet wydania opinii przez innego biegłego. Taki obowiązek nakładał na pozwaną art. 232 zd. 1 k.p.c. (zgodnie z którym strona zobowiązana jest przedstawić środki dowodowe w celu wykazania prawdziwości twierdzeń o faktach, z których wywodzą dla siebie skutki prawne) oraz art. 253 zd. 1 k.p.c. (według którego jeżeli strona twierdzi, że oświadczenie zawarte w dokumencie prywatnym od niej nie pochodzi, obowiązana jest okoliczność tę udowodnić). Tymczasem po wydaniu niekorzystnej dla pozwanej opinii pisemnej oraz po przesłuchaniu biegłego pozwana nie miała dalszych uwag ani też nie zgłaszała wniosków dowodowych.

Przypomnieć trzeba, iż biegły sporządził opinię po zapoznaniu się z materiałem porównawczym, z którego tylko część, tj. dokumenty o tzw. charakterze bezwzględnie wiarygodnym, sporządzone bez związku ze sprawą, nadawały się do dalszych badań, gdyż odzwierciedlały naturalne, utrwalone i powtarzalne właściwości grafizmu pisma pozwanej, a w taki właśnie sposób nakreślono podpis na przedmiotowej umowie pożyczki (k.292-293). Biegły wymienił dokumenty, które uznał za przydatne (k.293,329-330) oraz stwierdził, że dostępny mu materiał bezwzględnie wiarygodny był całkowicie wystarczający dla sporządzenia opinii (k.329). Przy zastosowaniu metody graficzno-porównawczej biegły przeprowadził szczegółowe badania, które wykazały szereg cech wspólnych grafizmu występujących pomiędzy podpisem kwestionowanym a wzorami porównawczymi; cechy te biegły szczegółowo wymienił w opinii (k.293-294). Ustalony przez biegłego zespół cech wspólnych (k.294-295) doprowadził zaś do jednoznacznego wniosku, który biegły podtrzymał na rozprawie (k.329).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że w nie zostały skutecznie podważone – oparte na opinii biegłego – ustalenia Sądu Rejonowego, iż to pozwana podpisała przedmiotową umowę pożyczki, udzielając poręczenia za dłużnika głównego. W konsekwencji pozwana na podstawie art. 876 § 1 k.c., art. 879 § 1 k.c. i art. 881 k.c. odpowiada solidarnie z pożyczkobiorcą za wykonanie zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki.

Do zmiany zaskarżonego wyroku nie mogły także prowadzić pozostałe zarzuty apelacji, dotyczące orzeczenia w przedmiocie odsetek.

Oczywiście rację ma skarżąca powołując się na art. 316 § 1 k.p.c. i podnosząc, iż – co do zasady – sąd wydając wyrok bierze pod uwagę stan rzeczy, a więc również stan prawny, obowiązujący w chwili zamknięcia rozprawy. O tym jednak, jakie normy prawne mają zastosowanie do rozstrzyganego stanu faktycznego, decydują przepisy prawa materialnego regulującego ten stosunek prawny. One także decydują, czy w sytuacji zmiany stanu prawnego, sąd do rozstrzyganego stosunku prawnego powinien zastosować przepisy nowe czy dawne (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2.07.2004r., II CK 421/03, LEX nr 174137). Z art. 3 k.c. wynika zasada, że w zakresie stosunków cywilnoprawnych ustawa nie ma mocy wstecznej, chyba że co innego wynika z jej brzmienia lub celu. Przywołane w apelacji przepisy art. 359 § 2¹ i 2² k.c., regulujące wysokość odsetek maksymalnych wynikających z czynności prawnej, weszły w życie w dniu 20.02.2006r., dodane ustawą z dnia 7.07.2005r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 157, poz. 1316). W art. 5 ustawy nowelizującej (który strona powodowa trafnie przywołała w odpowiedzi na apelację) przewidziano, że jej przepisy stosuje się do czynności prawnych dokonywanych po jej wejściu w życie. Skoro przedmiotowa umowa pożyczki została zawarta w dniu 20.06.2001r., to jej strony z oczywistych względów nie były ograniczone nieobowiązującymi jeszcze wówczas regulacjami o odsetkach maksymalnych i mogły zastrzec na wypadek opóźnienia w zwrocie pożyczki odsetki dowolne. Na mocy przytoczonego wyżej, wyraźnego przepisu przejściowego, do przedmiotowej umowy nie stosuje się też uregulowań o odsetkach maksymalnych, które weszły w życie po jej zawarciu. Sąd Rejonowy nie naruszył również art. 481 k.c. Z jego niekwestionowanych ustaleń wynika, że w § 3 ust. 1 umowy pożyczki zastrzeżono wysokość odsetek tzw. karnych i tym samym „z góry oznaczono” stopę odsetek za opóźnienie. Te właśnie odsetki, zgodnie z art. 481 § 2 k.c., należą się zatem powodowi.

Zaskarżony wyrok nie narusza art. 5 k.c. Nie można uznać, aby zastrzeżenie wysokości odsetek na poziomie 55% w stosunku rocznym w umowie zawartej w 2001r. wykraczało poza granice swobody umów określone w art. 353¹ k.c.

względnie aby naruszało zasady współzycia społecznego i z tego powodu było nieważne na podstawie art. 58 § 2 i 3 k.c. Dla oceny prawidłowości postanowień o ustaleniu wysokości odsetek decydujący jest stan prawny i okoliczności faktyczne istniejące w momencie zawarcia umowy (tak również Sąd Najwyższy w uzasadnieniu: wyroku z 8.01.2003r., II CKN 1097/00, publ. OSN 2004/4/55 czy wyroku z 6.12.2007r., IV CSK 320/07, LEX nr 465901). W czasie zatarcia przedmiotowej umowy pożyczki wysokość odsetek ustawowych wynosiła 30% w stosunku rocznym, a zatem odsetki karne zastrzeżone na wypadek zwłoki w płatności na poziomie o 25% wyższym od odsetek ustawowych trudno uznać za rażąco wygórowane. Trzeba też zwrócić uwagę, że gdyby posilkować się treścią nowego art. 359 § 2¹ k.c. (a taką przesłankę oceny dopuszcza np. Sąd Najwyższy, por. wyrok z 4.11.2005r., V CK 162/05, LEX nr 1111027), to w dniu 20.06.2001r. stopa kredytu lombardowego NBP wynosiła 21% w stosunku rocznym, a co za tym idzie – czterokrotność tej stopy wynosiłaby 84% i odsetki zastrzeżone w umowie poręczonej przez pozwaną były niższe od maksymalnych. Również to przemawia za przyjęciem, że odsetki umowne zastrzeżone w tym konkretnym przypadku mieściły się w dozwolonej stronom swobodzie kształtowania treści stosunku prawnego.

Nie można także uznać, aby dochodzenie przez powoda odsetek za opóźnienie w wysokości zastrzeżonej w umowie pożyczki stanowiło nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c., które nie powinno korzystać z ochrony. Skarżąca powołuje się w tym zakresie na fakt, iż z uwagi na stopę odsetek oraz datę początkową ich naliczania należność z tego tytułu wynosi na dzień sporządzenia apelacji aż 33.556,06zł. O ile jednak prawdą jest, że pozwana z przyczyn przez nią niezawinionych aż do 2012r. nie wiedziała o dochodzeniu przeciwko niej roszczenia (przesyłkę zawierającą nakaz zapłaty błędnie adresowano na „B. K.”), o tyle z dokumentów dołączonych do pozwu wynika, że już w 2001r. pozwana miała świadomość zaprzestania spłaty pożyczki przez dłużnika głównego; pismem z dnia 13.08.2001r. powód zawiadomił pozwaną o zaleganiu ze spłatą pożyczki przez S. M., którego jest poręczycielem (k.12), zaś pismem z dnia 11.09.2001r. wezwał ją do zapłaty kwoty 210,28zł, uprzedzając o zamiarze skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego (k.14). Oba pisma wysłane zostały na ówczesny adres zameldowania pozwanej (k.73). Pozwana zignorowała wezwanie i nie wykonała obowiązków poręczyciela. Co więcej, również po uzyskaniu informacji o toczącym się przeciwko niej postępowaniu nie uiszcila na rzecz wierzyciela żadnej kwoty. Trudno w tej sytuacji uznać, aby żądanie przez powoda odsetek za opóźnienie naruszało zasady współzycia społecznego.

W tym stanie rzeczy i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach procesu w instancji odwoławczej Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., obciążając nimi pozwaną jako stronę przegrywającą. Na tym etapie postępowania powód wyłożył koszty zastępstwa procesowego – wynagrodzenie reprezentującego go radcy prawnego, którego wysokość ustalono na 300,-zł (zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 i § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, tj. Dz.U. z 2013r., poz 490). Powyższe koszty pozwana winna zwrócić powodowi.

/-/ Michał Wysocki /-/ Joanna Andrzejak-Kruk /-/ Agnieszka Wodzyńska-Radomska